

Prázdniny s divadlem

■ Nadšení, obětavost, nezištnost. Často na novinovém papíře skloňovaná slova zhmotnila se tentokrát v čistý tvar, a to v době od 17. do 25. srpna ve Velké Jesenici. S minimálními náklady uskutečnili Ema Zámečnicková — metodička OKS v Hradci Králové, Blanka Štěpánová — ředitelka školy ve Velké Jesenici a Miroslav Vildman — režisér a ředitel Divadla loutek v Ostravě soustředění dětí a mládeže, pro něž byla výchozím textem, inspirací, spouštěvým momentem knížka Antoina de Saint Exupéryho Malý princ. Celotýdenní program buďovali na principu dramatické hry, jejímž smyslem je vstoupit na území pasivity, neosobitosti a citových dluhů a rozrušit strnulý stav. Dramatická hra patří k výchovným prostředkům, jež otevírají a rozvíjejí osobnost člověka, jeho obrazotvornost, kulturu řeči a pohybu.

Účastníci¹⁾ se rozdělili na sedm skupin,²⁾ a výsledek své tvořivé práce pak především sami sobě, svým rodičům i pozvaným hostům, a to na závěr krásného prázdninového divadelního svátku. Paleta sedmi inscenací zahrnovala přímé odkazy na Malého prince i odkazy na témata v něm obsažená, přitom současně odrážel a věk inscenátorů a ústrojně zapojovala jejich problémy se životem. Takže poděkování za umělecký zážitek patří zcela, ale zcela všem.³⁾

1) většinou členové divadelních souborů a jejich kamarádi (pozn. red.)

2) zpočátku svobodná volba podle sympatií k jejich vedoucích (pozn. red.)

3) v „inscenacích“ se ukazují režijní schopnosti vedoucích i zájmy dětí (pozn. red.):

René Levínský,

(Divadlo do kapsy, Hradec Králové)

ROBIN HOOD

Nejspíš lze uvažovat o tom, co vede ke vzpouře, k čemu je nutno se vyslovit jistým druhem protestu. Proti jisté jednoznačnosti Robina Hooda, u něhož zlo je eliminováno a potrestáno, stojí komplikovanost otevřeného, naivního postoje Malého prince, který zkoumá jevy, vyhmatavá vazby příčin a důsledků. V obou případech lze říci, že se jedná o čistotu konvenující dětem do deseti let. Robin Hood dodal prostor sheroovského lesa, krčmu Pod zeleným stromem a razantní demonstraci negativních protikladů ze života tak, jak je ti nejmladší vidí sami u sebe, i kolem sebe. Malý princ v kontrastu pak poskytl nejednoznačnost a mnohotvárnost výkladů zkoumaných příkladů, ať už formou literárního pandánu (i parafrázovaného) k audiovizuálnímu průběhu situace, nebo formou proměňování rolí, ochutnávání a zachycení odvrácené strany jevu. JÁ A TY v polaritě konfliktu světa i vnitřního. Z průběhu dramatické hry lze usoudit, že možná ne všichni zachytili a pochopili celou paletu barev, ale určitě umí rozlišit tónovou škálu mezi bílou a černou.

Jana Portyková,

(učitelka ZUŠ Na Sřezině, Hradec Králové)

ČERNÁ MASKA

Jeden mladý muž a šest mladých dívek sehrálo mystérium o zlu. Černá modia, totem bohyně s plápolem svíček v magickém výklenku, stigmata všežravé černi ve tvářích byly efektními vnějšími znaky, které však našťastí opravdu sloužily sdělení, jež bylo nesené frázovým pohybem těl a intonovaným zvukem hlasů — tedy artikulací neverbální. Jestliže černotou post žen jsou jednotní ve svém rituálu, úlitbě zloby, pak při indi-

viduálním kontaktu s čistotou, bezbřehou otevřeností, bezelstností, reagují každý jinak: od vstřícnosti (řekněme až prohlédnutí) přes zneužití, až k nutkání zahubit odlišnost. Všemi prostředky zkouší ZLO absorbovat a přetvořit DOBRO. Není to proces jednoznačný. Komplikovanost vzájemného poznání obou složek, i poznání diváků přes nonverbální prostředky, někdy ztěžuje přesné uchopení věci výkladu samé, i dekodování sdělovaného. O tom však, že neexistuje pouhé Ano a Ne, nelze ve výsledku pochybovat, zrovna tak jako o tom, že zloba strahuje sama sebe až k apokalyptickému zániku.

Zuzana Šedová,

(vedoucí dětského divadla v Ústí nad Orlicí)

MALÝ PRINC A BERÁNEK

Pojmenování a uchopení, tj. stvoření, dvojice Malý princ a beránek, bylo tématem této snad nejmladší věkové kategorie. Snad by bylo možné říci, čím a

jak umíme stvořit svůj vlastní představný svět, když k tomu použijeme prostředky hmotného rázu, jež poskytuje svět vnější. Příběh o potřebě přátelství — mezi hrdiny příběhu i mezi interprety a diváky — byl budován postupně přes slovo, kresby, prostorové předměty, loutku, píseň. Jestliže kauzalita fabule — ať už záměrně či nezáměrně — byla hodně volná a přežitá, emocionalitu probouzející dějový proud přesně směřoval pozornost diváků a stavěl smysl celého díla. Chtělo by se parafrázovat: „Na krk žernov oslíčí a hlubokou vodu tomu, kdo ublíží kdy těmto nevinným“.

Marcela Třísková,

(vedoucí Mladého divadla Kalamita, Litomyšl)

LIŠKA a RŮŽE

Velice dobře prokomponovaná inscenace na téma přátelství a odpovědnosti. Pro jedno každé téma byl zvolen adekvátní prostor, avšak přechod mezi těmito prostory — byť významově spojen s nutností překonávat jisté bariéry — v důsledku obě témata rozpojil zcela mimo směřování významu jak pro inscenátory, tak pro diváky. Škoda, neboť to byl jen jediný kaz.

Přátelství, nebezpečnost vztahů jimiž se jeden druhému dává všanc, ale současně nezbytnost vztahů, bez nichž by život byl suchou pustinou, byl výborně zreali-

MALÝ PRINC
A BERÁNEK

zován na prašném, přesluněném stadiónu, kde volání po kontaktu, po pomoci v bloudění, po dodání síly tělu i duchu bylo vyslyšeno.

Lidské hlasy, jejich modulace a flétna se spojily v paján sounáležitosti. Nic ovšem není zadarmo a cesta k odpovědnosti je plná překážek. To, čemu člověk věnuje svůj čas, svou něhu, svou práci — co prostě naplní vztah — je nutno vždy chránit. Obrazné zpodobení Exupéryho věty „Za tu růži, již jsi věnoval svůj čas, jsi zodpovědný“, bylo zcela naplněno, ba povýšeno, protože i přemíra lásky jako přemíra nenávisti má pak urputně ničivé následky. A tak příliš vody může spálit růži — zde doslovně — ale poučení, poselství, zachování podstaty, z níž lze růži znovu vypěstovat, vlastně ji vzkřísit, však nakonec dominuje.

FEMINA

ČERNÁ MASKA

Zdeněk Říha,

(režisér Divadla Rozmanitostí — Most)

FEMINA

V žáru vyprahlého světa, v němž nezbyly ani trosky zdí, umožňující kousek intimity, v žáru světa vidícího si do talíře i na klozet, evokovalo osm dívek svoji vizi postavení ženy v této zemi — její touhy, možnosti, schopnosti, odchylky, přizpůsobivost, ad libitum. Osm dívek majících v tomto obnaženém světě před očima obrazy svých matek a dalších žen v rodině, majících v sobě ještě ne přesně vymezený cíl a směr svého života, ale již vědomě postulující na co „nikdy“ nepřistoupí, provedlo nejkrásnější a současně nejhrůznější vizi naší každodennosti. Nejhrůznější ve své pravdivosti výpovědi o životě, nejkrásnější ve smyslu divadelního zpracování, uměleckého zážitku, uměleckého činu. Výrazné a významové použití zvuku a především pohybu individualizovalo každou ženskou roli, a tím i každou zobrazovanou roli ženy. Nemá smysl popisovat, jaké role byly vybrány k zobrazení, důležité je, že na konci jsme se v ustrnutí mohli jen tázat či

potvrzovat: Je to takhle?!?. Současně, spíše však souběžně, nám však jednomu každému zůstal v ruce černý Petr: Co s tím uděláš?!?

Bylo to dramaticky přesné zakončení celého cyklu inspirovaného Malým princem.

V průběhu cest za jednotlivými inscenacemi — ukázkami byl také čas na zastavení a zklidnění písničkou.

Hle, nutno upíjet tak dlouho, až jsou všichni naladěni a všechny naladěny a pak v tomto naladění znějí rozmarně.

Milan Kalous,

(Divadlo do kapsy)

UTOPENÁ

S přibývajícím věkem — 16 až 20 let — přibývalo na razantnosti protestu, nespokojenosti se stávajícím stavem světa. Smutek, pohrdlivý odstup, slzy skrze smích, vztek... přívlastků by se našel veletucet, ale pod tím vším zatřpknutím byl však ukryt signál, jenž dekódován zněl: S. O. S. Mumraj světa, výkladní skříň spotřebitelského úzu, společenské normy, hospody, sny mládí, fízlové, te-

levizní story — prostě vybuchující balábile, balábile, v němž utonutí je bráno jako pouhý televizní šot, jež proběhne bez emocí v pásmu informace, a po utonulé zůstane jen jediný pomník — čára křídou na stěně plavčíkovy kabiny, anonymní stejně jako ty předchozí. Tak bylo možno chápat příběh o nevšimavosti, o míjení se životních osudů. Ovšem zůstalo u pouhého konstatování, scházela schopnost zvolené jasně zobrazit a pojmenovat prostředky divadla. Celá produkce by se dala přirovnat k sestřihu záběrů z týdeníků.

Čeněk Koliáš,

(student KL DAMU, Divadlo do kapsy)

SUDIČKY

Tak jako v předchozí inscenaci, i zde vyplouval na povrch jarmark světa, tentokrát více směřovaný ke konkrétnější odpovědnosti či zbavení se odpovědnosti, kdo za to vše může, kdo je kmotrem tohoto nepodařeného dítěte, kdo mu co ze své kompetence sudničky dal do vínku. Je to novorozeně legální? Je to parchant? Nebo je to nakonec po usilovném brázdění mořem balastu a marasmu dítě naděje, vykupitel? Bohužel, tuto otázku nelze jednoznačně zodpovědět, ale — i když se zdá takto postavena být fundamentální — není to v důsledku záporu výpovědi. Se silně recesním nadhledem, při zapojení pohádkových, spíše mýto-tvorných prvků zaměřených k společenským mechanismům, to není zas až tak důležité, protože každá z těchto tří možností může být klíčem, řešením, a ani jedna z nich není tím řešením správným. Ani lidsky, ani společensky. Odkazy a kanotace nabízené obrazným arzenálem vybudovaly jistě rozličné emotivní reakce a princip „čtení“ viděného a slyšeného. Je škoda, že herecká kázeň byla nízká, čímž docházelo k smazávání stopy vnímání, především pak na koncích situací, a vzniklý informační šum znesnadňoval orientaci.

/VLADIMÍR ZAJÍC/